

sættelsen af Statstilskuddet til Provinsmuseerne. Denne Henvendelse fremsendtes til Ministeriet samme Dag.

Bestyrelsen blev paa Aarsmødet bemyndiget til at udforme og fremføre en Protest mod Ødelæggelsen af det gamle historiske Sprogstof. Efter at denne Sag var blevet drøftet paa et Bestyrelsesmøde, fremsendtes den 31. December 1926 en Henvendelse af dette Indhold til Undervisningsministeriet, idet man særlig gjorde opmærksom paa den Tilsidesættelse af de gamle Herredsnavne, som ved Retsplejeloven af 1916 har fundet Sted i Landets juridiske Inddeling.

ANMELDELSER.

NY LITERATUR VEDRØRENDE ALMUEKULTUR OG FOLKEMINDER 1925—26.

I det følgende skal gives en Oversigt over Bøger og Tidsskriftsartikler (fra o. Septbr. 1925 til o. Septbr. 1926) [jfr. Fortid og Nutid VI 1925, 76 ff.], der giver Oplysninger af Betydning vedrørende dansk Almuekultur og danske Folkeminder. Enkelte herhenhørende Bøger vil dog blive særskilt anmeldte andetsteds i dette Hæfte af Fortid og Nutid.

Her skal først nævnes nogle Memoirer, hvori der findes Træk fra Folkelivet, og det bør sig da at begynde med at omtale 2. Bind af *Evald Tang Kristensens Minder og Oplevelser* (Forf. Forlag, Mindebo, Vejle. 415 S. Ill.), hvori meddeles om den Tid, E. T. Kr. var Lærer i Gjellerup 1866—76 og i Fårup 1876—84. Disse Erindringer vil for enhver, der sysler med Folkeminder, Lokalhistorie og Personallhistorie, være et godt Findested at gå til. Med en mirakuløs Hukommelse (og delvis Benyttelse af ældre Breve) og med en hensynsløs Ærlighed overfor sig selv som overfor andre, beretter Forfatteren vidtløftigt om så at sige alt, hvad han har mødt af stort og småt (mest det sidste) på sit Livs Vej. Og det kan da også betragtes som givet, at mange af de Mennesker, E. T. Kr. omtaler, ikke, hvis de levede og kunde læse Bogen, vilde synes helt vel om den Omtale, han giver af dem, men E. T. Kr. har jo alle Dage haft en udpræget Lyst til at sige sin Mening vel rent ud om — og til — Folk. Han fortæller om, hvordan det gik til, at han blev Folkemindesamler, om sit Forhold til Svend Grundtvig og til Komponisten Berggreen; det er både op-

lysende og morsomt, hvad han har at meddele herom. At E. T. Kr. er i Besiddelse af megen Lune er velkendt af dem, som kender ham, og man får mange Eksempler herpå i hans Erindringer. Men det, der alligevel huskes længst, når man har læst denne Bog, er dog den Energi og personlige Indsats, som denne fattige, jyske Lærer med sin fra først af meget snævre Synskreds har ydet som Folkemindesamler og Kulturhistoriker. Hvad han har ofret af Tid og Penge, døjet af Sult og Kulde, er uden Side-stykke. Hele sit lange Liv har han med Myreflid arbejdet på vore Folkeminders Bevarelse og han har samlet flere Folkeminder end noget andet Menneske. Det vilde være ønskeligt, om en hel Del Mennesker vilde købe E. T. Kr.s Minder og Oplevelser, da Køberne derved frier Forfatteren for noget af det Underskud, som Bøger af hans Slags må give i vore bogrige Tider.

Også Frimenighedspræst V. Brückers *Mit Livs Vej, Barn-dom og Ungdom* (Haase. 1925. 251 S.) viser Skånselsløshed i Omtalen af Personer (også af Forfatteren selv) og Forhold, ligesom Brücker også er fri for Snobbethed og i Besiddelse af et herligt Lune. Han behandler ellers helt andre Mennesker og Kår end E. T. Kr.. Brücker er nemlig Borgmesterson fra Nakskov, og det er Småbyens Bourgoisi han med Førstehåndskendskab fremstiller. Brücker omtaler S. 82 Hellig-tre-Kongers-Visen og Stjærnemændene, der sang for Dørene Hellig-tre-Kongers-Aften (jfr. hans Optegnelse i E. T. Kristensens Æresbog 1923, 126, udg. af H. Ellekilde), der gav Anledning til, at *Marius Kristensen* i Danske Studier 1925, 56 ff. skrev en indgående Undersøgelse over Hellig-tre-Kongers-Visen og Hellig-tre-Kongers Dans i Danmark, hvor alle Optegnelser og Viser om Emnet er meddelte og undersøgte — ledsagede med Noder og Illustrationer.

Holmens Provst, Dr. theol. H. M. Fenger har i *Erindringer fra mit Liv* (Gad. 1925. 367 S.) meddelt mange fornøjelige Træk fra Livet i Nordgården ved Ringsted i 1850'erne og senere fra 1860'erne om Livet på Als — især i de større Hjem og Præstegårdene. Et enkelt Træk fra Fengers Bog fortjener her at fremhæves. En gammel Barnepige, Susse kaldet, fra Ringkøbingegenen, fortalte Børnene Spøgelseshistorier. Den mest gruopvækkende var om Manden, der spiste et Stykke Kød, han havde skåret af Liget af en hængt Mand. Da Manden hjemme var i Færd med at spise Kødet, kom den hængte ind, klagede sig og sagde: »Å mi Kjør« (Kød), greb Forbryderen og sagde: »Der æ mi Kjør!« At denne Fortælling (medd. hos Fenger S. 26) greb Børnene på det uhyggeligste er forståeligt. Historien hører til en uhyggelig Gruppe af danske Skræmmesagn, som E. T. Kristensen har meddelt en Række Eksempler på i Danske Skjæntesagn 1900, 74 ff.

Historien hænger vel sammen med den kristelige Tro, at de døde på Døddag rejser sig op af Gravene; det gælder da for dem at have alle deres Knogler i Behold; jfr. Optrædelse af Kættene og Fjenders Lig som Straf.

J. C. Christensen beretter i *Fra min Barndom og Ungdom* (De unges Forlag. 1925. 172 S.) en hel Del smukt fortalte Oplevelser fra Hyrdedrengene i Påbøl og Omegn, om Arbejdet i Stald og Mark, Markedsrejser o. s. v.. Særlig karakteristisk for Tiden er det at læse J. C.'s Beretning om den første Gang, han blev fotograferet i Varde, og da han, Bondedrengen, nogle Dage senere blev forfulgt ud af Byen af Gadedrengene, da Fotografiet skulde afhentes.

Jacob Andersens Fra Bondens Thy til Kongens By, Erindringer I (Woel 1925) omhandler bl. a. Folkelivet i Løgstør, de patriarkalske Skikke i Forf.'s Barndomshjem i Thy og giver desuden en Del Karakteristikker af nogle selvsikre og vittige Bønder.

Søren Vasegaards Bog: Fra Klejtrup Sogn (Woel 1925. 186 S.) [jfr. Fortid og Nutid VI 1925, 83] foreligger nu afsluttet. Arbejdet indeholder en oplysende og letlæselig Skildring af den himmerlandske Bondekultur i 1870'erne, der da var temmelig uberørt af nyere Indflydelse. Der dvæles udførligt ved Festsikke og Folks Liv fra Vugge til Grav. De moderne Strømninger vandt sent Indpas i Sognet, og Bønderne havde dér en Kultur, som i høj Grad hvilede i sig selv. Angående Hyrdedrengenes Stilling i Samfundet, skal nævnes, at Vasegaards Syn der synes mig for optimistisk (jfr. min Bog: Hyrdedreng og Hyrdeliv 1926, 79 ff.).

Tre danske Arbejdere er Titlen på en Bog, som Højskoleforstander *Oluf Bertolt* har udgivet (Martin 1925. 200 S.). Heri meddeles tre Selvbiografier af tre vidt forskellige Menneskers Livsskæbne, nemlig Landarbejder Peter Andersen fra Viborgeggen, Sømand A. Kidholm fra Skelskør og Guldsmed W. Lund fra København. Stærkest Indtryk gør afgjort Landarbejderens Selvbiografi. Jævnt og ukunstlet fortæller han om sit fattige Barndomshjem. Gribende er Trækket om Faderen, der under Modernes Sygdom rastløs gik rundt om Huset, så »der var en Sti af hans Gaaen«. I Sygdomstilfælde søgtes Råd hos Maren Håning i Vindblæs eller hos Kr. Spillemand i Farsø. Peter Andersen blev født 1852, men først som voksen og som Forkarl så han det første Juletræ på Kringelhovgård. Det var ikke Skik hos Bønderne at have Juletræ. Det fælles for de tre Arbejders Selvskildringer er de fattige Kår, de har levet under hele Livet. Bitrest i sit Livssyn er Sømanden fra Skelskør. Overalt ser han Samfundets eller Kapitalismens Forbrydelse mod Arbejderen. Guldsmeden, der ellers er af den rigtige Københavnertype, ender

med at berette om, hvorledes han i 1922 blev arbejdsløs, grå og trist er hans Alderdom. Han véd ikke, hvad han skal gøre af sig selv; »trave Gaden op og ned er trættende i Længden«. Han er meget bitter overfor de ledende Socialdemokrater. Tre danske Arbejdere giver gennemgående et trist Billede af Arbejdernes Kår i Danmark fra Midten af afvigte Århundrede til omkring 1923. Udgiveren har forsynet Bogen med Indledning og Noter.

I *Arthur Fangs* Udgave af *Jacob Kornerups Fra det gamle Roskilde* (Erh. Flensborgs Forlag, Roskilde 1925. 133 S.) i Anledning af Kornerups 100 Års Dag 19. Novbr. 1925 findes ikke blot Bidrag vedrørende ældre historiske Forhold i Roskilde, men også Oplysninger om Folkelivet i denne By i Frederik VI.'s Tid og Minder om Komponisten Weyse i Roskilde. Kornerup fortæller bl. a. om en Henrettelse i hans Barndom og om en Kagstrygning, som han var Øjenvidne til; om Politi og Vægtere, Begravelser, Markeder, Originaler, Kongebesøg og -begravelser o. m. m. Direktør Fang har forsynet Kornerups Artikler med særdeles udførlige Noter, ligesom han meddeler en udtømmende Bibliografi over J. Kornerups Arbejder og en Fortegnelse over Literaturen om Kornerup. Bogen er meget smukt udstyret og illustreret og er en fortrinlig Forøgelse af Literaturen om Roskilde.

Fra forskellige Egne findes kortere Skildringer af Folkelivet, især fortalt af gamle Mennesker. Således har en 84årig Kone meddelt til *Torben Klinting i Vestjyske Skildringer* (fhv. Lærer L. P. Pedersens Forlag, Kostræde pr. Lundby, 1925. 114 S.) om sit Levnedsløb som Hyrdepige og Tjenestepige, en Tid, hvor hun havde det særlig hårdt med grovt Arbejde i Mark og Mose. Den gamle Kone beretter også om Fester og synger lange Viser m. m. Skildringen er fra Egnen mellem Holsted og Varde. Klinting har endvidere Afsnit om Jydepotter og Lyngkoste, Gilder, Overtro, Skæmt og Alvor, Vid og Lune, Ordsprog, Tro og Tankegang. — Fra Rind-Herning Sogne i Hammerum Herred haves en temmelig udførlig Skildring fortalt af fhv. Gmd. *Jens Chr. Dinesen* (udg. af hans Søn *P. Donsig Dinesen* i *Hardss. Årb.* 1925), hvori der meddeles Oplysninger om Dinesens Slægt, om hans Skolegang med Fortællinger om den hidsige Pastor Sveistrup i Rind-Herning; endvidere om Forholdene i Landsbyen Fjederholt og om Fortællerens derværende Hjem, om Husenes Indretning, om Byens Folk, Guds frygt, Hjemmeflid, Folketro, »Luundmarkend« i Gjelleruplund, Slavekrigen, Fortællerens Deltagelse i Krigen 1864 og meget mere. Dinesens Minder hører til de bedste af den Slags, der fremkommer i Amsårbøgerne. — Knapt så værdifuldt Stof findes i *N. A. Jensens Bondeliv i Hadsherred* (Århus Årb. 1926), hvor der gives en vidtløftig Skildring af Folkene i en Gård i Gyl-

ling Sogn. Afhandlingen har mest slægtshistorisk Interesse, ligesom der i en historisk Amtsårbog ikke burde gives Plads til så megen svulstig og gudelig Tale som Tilfældet er her. Så er der anderledes meget Folkemindestof i Pastor *Otto Møllers Optegnelser om Gylling* (udg. af *H. L. Møller* i Saml. t. J. Hist. og Top. 4. R. V Bd. 3. H., 197 ff.), hvor *Otto Møller* (f. 1831, d. 1915), der i 74 År havde sit Hjem sammesteds, ikke alene meddeler personlige Erindringer, men også fremkommer med historiske Oplysninger af Værdi, således om Udskiftning, Fester og Arbejder, Folketro, 1848 og 1864. Beretningen om 1864 kan suppleres med flere af *Otto Møllers Breve til Th. Skat Rørdam* (udg. 1916 af *H. Skat Rørdam*). — Fra de 8 Sogne Syd for Kolding Fjord har vi endelig fået en Skildring af Folkelivet, især fra Vejstrup Sogn ved Skamlingsbanken, samlet og udgivet af *K. Kristensen* i Vejle Årb. 1926. Her berettes om de for denne Egn så karakteristiske Bulfjælshuse og Trælader; om Stuernes Udstyr, daglig Kost i Hus og Gård, Brændevin, Kaffe o. a. Drikke, om en Hyrdedrenghs hårde Kår, Høstskikke, Husflid, Spillelege, Folkemarked i Kolding, Studehandel, Postgangen, æ Kongevej o. s. v. Trods sin Korthed korresponderer *Kristensens* Afhandling fortræffelig med *Henrik Ussings Minder fra Erritsø* Nord for Fjorden. — Fra Egnen mellem Horsens og Vejle meddeler *H* i Årh. Årb. 1926, 101 ff. af sin Faders Minder, især vedrørende Livet på Herregården Tyrrestrup, Slavekrigen, 1848 og 1864. Fra disse to Krige er der foruden det foran hist og her nævnte udkommet to Bidrag i Amtsårbøgerne, nemlig *En tysk Officers Erindringer fra Slaget ved Kolding den 23. April 1849* (Vejle Årb. 1925, 229 ff.), oversat fra Tysk ved *J. T. Rohde* og *En Soldaterbog fra 1864*, medd. af *Jens Thise* i Vends. Årb. 1925. Og endelig kan nævnes *Sofie Holtens* Barndomserindringer fra Lindegården og Skuldelev Præstegård i Horns Herred (Kbhvns. Årb. 1925). Her findes bl. a. Oplysninger om *J. M. Thiele*, den kendte Udgiver af den første, større danske Sagnsamling.

Til Oplysning om de nyere religiøse Strømningers Historie og Indflydelse på Almuens Liv og Tænkemåde er der fremkommet to vidt forskellige Arbejder. *J. Andreassen* og *A. A. Andersen* har således påtaget sig i *En Vaartid* (Lohse 1925. 240 S.), at skildre »Troslivets Gennembrud i Vendsyssel og Hanherred ved Indre Missions Virksomhed«; et Sidedestykke til *Th. Larsens* dygtige Arbejde *En Gennembrudstid* (1917). I *En Vaartid* berettes bl. a. om den første Pietisme i Vendsyssel ved Broder Brorson (Biskop i Ålborg 1737—78) o. fl., men Hovedparten af Arbejdet beskæftiger sig dog med Vækkelsen i Horne, hvor den bekendte Pastor *Jeansson* var Præst 1871—78. Endvidere fortælles ret udførligt

om I.-M.'s Udbredelse og Virksomhed overalt i Vendsyssel, Læsø og Hanherred. Ud fra sit særlige Synspunkt kan Bogen være oplysende nok vedrørende det behandlede Emne. At høre om Almuens religiøse Tankesæt kan være lige så godt som at høre om Rester af hedensk Overtro — folkepsykologisk set. En Prøve på Indholdet (S. 81) skal hidsættes. En bekendt I.-M.'s Mand, Peder Larsen Bak, skildres som en meget alvorlig Mand, der var i Besiddelse af en klar og logisk Tanke. »En Mand, som arbejdede hos ham, sad en Dag og fortalte om et Par Hanekyllinger, der havde været oppe at slås, og det lo han ad og syntes, det saa morsomt ud. Da satte P. Bak ham mildt og alvorligt i Rette og sagde: »Det maa vi ikke le ad, men hellere sørge over; thi det er Synden, der er Skyld i, at de smaa Kyllinger ikke kan forliges. Var Synden ikke kommet ind i Verden, saa havde der ogsaa været Fred mellem Dyrene. Det er Menneskets Fald, der er Skyld i, at Ufreden hersker i Dyreverdenen, og derfor har vi Grund til at skamme os og være bedrøvede, naar vi ser noget saadant«. Bogen er smukt udstyret og forsynet med gode Billeder af forskellige vakte karakteristiske Ansigter.

Et betydeligt historisk Arbejde er *K. F. Hafstrøms* Afhandling: *Fra den jyske Vækkelse* (Saml. t. J. Hist. og Top. 4. R. V B. 1. H. 1925), hvor der for første Gang gives en solid Oversigt over den *jyske Opvækkelse*, der begyndte o. 1800, og hvis Hjemsted var mellem Horsens og Vejle, mod Øst omkring Rårup i Bjerger Herred, mod Vest omkring Korning-Gammelsole. Begge Steder har de »stærke Jyder« holdt sig som et isoleret Parti, hvoraf Hovedparten findes Vest på, men også i Glattrup By, Rårup Sogn, er der stadig en Kreds, som holder Traditionerne i Hævd. Hafstrøm meddeler i Enkeltheder Vækkelsens Historie ud fra trykte og utrykte Kilder. Værdifuld er en Fortegnelse over de trykte og utrykte Efterladenskaber fra de gamle Førere; thi disse Efterladenskaber har været yndet Læsning hos Efterkommerne. I Literaturlisten S. 40 f. omhandlende den jyske Vækkelse og dens Forbindelse med andre religiøse Retninger, savner man *Poul Lindholms* Bog: *Landsbyen Dons* (1922). Man må ønske, at Forfatteren vil fortsætte og behandle andre Egnes Vækkelses-historie.

Den flittige Samler af Nordsjællands Folkeminder, *Anders Uhrskov*, har i *Den ny Litteratur*, 25. Juni 1925 meddelt, hvorledes han har fået fat i Stoffet til sit store Værk: *Nordsjællandsk Folkeliv* I—V, og i en lille særdeles smukt udstyret Bog: *Det gamle Husmandssted* (udg. af Nordsjællandsk Museumsforening 1923. 32 S.) har han redegjort for Nordsjællands Folkemuseums Oprettelse, et Arbejde, som han selv har været Sjælen i. Det er

en Katalog, som fører os rundt i et gammelt nordsjællandsk Husmandssted, der er flyttet til Hillerød og oprettet som Folkemuseum, og forklarer instruktivt om hvert enkelt Stykke Bohave og hvad det brugtes til. Uhrskov giver i ovennævnte to Småskrifter ypperlige og nødvendige Oplysninger vedrørende sit kulturhistoriske Arbejde.

I *H. P. Hansens Fra gamle Dage II* (Forf.'s Forlag, Herning 1925. 151 S.) skriver den kyndige Forf. om Brændevin, Troløvelse og Giftermål, Ulve i Midtjylland, Varsler, Jens Chr. Osteren, Barde Dige i Vorgod og om Fandens Dige m. m. i Ikast. Fandens Dige mener Hansen er opført som Skeldige eller også opkastet som Værn mod det generende Vildt fra de kongelige Skove i Silkeborg og Skanderborg Amter. Sagn og alt andet, der knyttes til Fandens Dige er anført i stor Udstrækning. Barde Dige i Vorgod Sogn mener Forf. sandsynligvis først er opkastet omkring År 1825 imellem to uenige Mænds Jorder, om hvilken Strid Hansen har fået Oplysninger gennem stedlig Tradition. Af den Grund finder Forf. ikke noget mærkeligt i, at Diget ikke er afsat på Udskiftningskortet fra 1805. Efter disse Oplysninger kuld-kastes altså den tidligere Opfattelse, der er bleven knæsat af en Række Arkæologer, at Diget er et Forsvarsværn fra historisk Tid, i Tiden mellem Oldtid og Middelalder (se min Redegørelse i Saml. t. J. Hist. og Top. 1925, 446 ff.). Det forekommer mig, at Hansen har Uret ved at lægge nogensomhelst Vægt på Bardedigets Ikke-Tilstedeværelse på Markkortet fra 1805. Thi på samme Markkort mangler også *Vorgod Dige*, nævnt i Markbogen 1683, beliggende Syd for Vorgod By Vest for Åen tæt ind til Nr. Vium Skel på Præstegårdens Mark ved nogle Agre kaldet »Winagre« og »Westen Ports Støche«, og øjensynlig identisk med det nuværende »æ Skanser«. At dette sidste Dige både på Grund af sin Beliggenhed ved den gamle Adelvej, der kommer fra Barde, og sit Sognavn bærer Vidnesbyrd om Eksistensen af en gammel Folkevold, anser jeg for højst sandsynligt. Og at Bardediget har Sammenhæng dermed, antager jeg for sandsynligt indtil det modsatte bevises; thi på en Nutidstradition, der meddeler Digets Oprindelse som Følge af en Skelstrid, kan erfaringsmæssigt ikke lægges nogen Vægt¹⁾.

Et stort anlagt Arbejde, hvis 1. Del udkom kort før Jul 1925, er *P. Eliassens Kongeaen eller den gamle Grænse* (Konrad Jørgensen. 184 S.), hvori der først gives en Oversigt over Kongea-grænsens Oprindelse, hvorefter der i en Række Kapitler medde-

¹⁾ Jeg skylder Lærer *J. Abildtrup*, Lomborg, megen Tak for nogle Oplysninger vedrørende Vorgod Dige.

les Tolder- og Smuglerhistorier indtil 1851. 2. Bd. vil føre Kongeågrænsens Historie op til Genforeningen. Som Bidrag til den almindelige Historieforskning indtager Eliassens Bog en anset Plads, men også som et Stykke Almuekulturhistorie hævder Værket sin Stilling, idet Eliassen gennem et Utal af Enkelttræk, bygget på trykt og utrykt Literatur, giver et indgående Bidrag til Forståelsen af Almuens Syn på den geografisk unaturlige Grænse. En Mand, der ret kunde snyde Toldkarlene, var således meget anset blandt Folk. Det var nemlig ingen Synd at narre i Tolden. Bogen er smukt illustreret og forsynet med Henvisninger. I Saml. t. J. Hist. og Top. 3. R. IV, 285 berettes om en Galge ved Hvolbøl, hvori en Falskmøntner blev hængt 14. Jan. 1639. Kunde denne Galge ved Hvolbøl mon ikke være identisk med den Galge Eliassen omtaler S. 27, og som han ikke ret kan stedfæste?

Et folkloristisk Værk af almen Interesse er *Henrik Ussings Aarets og Livets Højtider* (Danmarks Folkeminder Nr. 32. Schönberg 1925. 136 S.), hvori den flittige Ud giver af Værker vedrørende enkelte Egenes Bondekultur denne Gang søger at give både en Oversigt og et Indtryk af alle de forskellige Fester, et hvert Menneske i Bondesamfundet uvægerligt måtte stifte Bekendtskab med. I Indledningsafsnittet søger Ussing at karakterisere den *Ligevægt*, der for Bonden var i al det, der skete mellem År og Dag. I Festbeskrivelserne giver han det *typiske* ved enhver Fest, og anfører de vigtigste Forholdsregler og Begivenheder ved hver Fest fra Jul til Mortensaften, fra Fødsel til Død, Jordefærd, Genfærd og Sjælefred. Ussing fremstiller, hvad der rørte sig i Almuens Sind, når Dagens jævne Slid fortonede sig i Højtidens Glans. Det er ikke en lærd Håndbog over dansk Almuekultur — men en folkelig Indførelse i Studiet af dette Emne, skrevet med Kyndighed og personlig Varme i en klar Stil, der ofte er lyrisk bevæget. Bogen er overmåde smukt illustreret.

Johannes V. Jensens Bog Aarets Højtider (Gyldendal) er, trods sin Titel, af andet Indhold end Ussings Bog, og indeholder bl. a. nogle dejlige Digte. Endvidere en Række Artikler, hvori Forf. fortæller om Årets Højtider, deres Oprindelse og hvorledes de i moderne Tid fejres. Forslag til et nyt Begravelsesceremoniel meddeles også.

I Domprovst *H. Marten-Larsens Værk: Om Døden og de Døde*, I Del: *Ved Dødens Port* (Frimodt 1925. 336 S.) er anført en Række Eksempler på Dødsvarsler, som Folk har oplevet og meddelt til Domprovsten; en Mængde af Eksemplerne er dog hentet fra trykt udenlandsk Literatur. En udførlig Literaturliste findes bag i Bogen. På Forfatterens theologiske Synspunkter og Resultater skal jeg ikke nærmere komme ind. Men som Material-

samling har Værket betydelig folkloristisk Værdi. Det virker dog besynderligt, at M.-L. ingen Eksempler har hentet fra vore danske folkloristiske Samlerværker. Der er ingen Henvisninger til Feilbergs Ordbog eller til E. Tang Kristensens Danske Sagn V (612 S.), hvori der findes utallige Varsler vedrørende alle mulige Forhold, flest vedrørende Døden og det hinsidige. Også i H. Ellekildes Udgave af E. Tang Kristensens Æresbog 1923, 59 ff. findes en Række Forvarselssagn udgivne med udførlige Noter, og i H. P. Hansens *Fra gamle Dage II* (1925), 105 ff. er anført en Række Varselssagn. Jeg nævner blot disse få trykte Værker med Varsler, for at henlede Opmærksomheden på, hvor let Domprovsten kunde have fået en Række Paralleler til sit Værk, således især til Kapitlerne III og VI.

Fra *Sverig* er der i det sidste År udkommet et Par vægtige Arbejder, der giver væsentlige Oplysninger om danske Folkeminder. Således har *Waldemar Liungman* i en lærd Disputats undersøgt Eventyret om Prinsessen i Jordhulen [Aarne 870] (En Traditionsstudie over Eventyret: Prinsessen i Jordkullen, Göteborg 1925. Elanders Bogtrykkeri. 289 S. I—II), og Resultatet af den grundige Undersøgelse er, at Eventyret, der kun er kendt i de nordiske Lande, er middelalderligt, og at dets Hjemsted er Egnen Vest for Viborg, altså nærmest Fjends Herred, hvilket Navnet »Fjends Konge« i nogle af Opskrifterne synes at vise. Forfatterens sindrige og smukt udstyrede Kortskitser over Eventyrets Udbredelse i de nordiske Lande giver et særdeles anskueligt Billede af dets Vandringer fra Land til Land. Eventyret har ved sin Spredning fulgt de gamle Handelsveje.

Det andet svenske Arbejde, som har Tilknytning til Danmark, er Lehnsveterinär *Paul Heurgrens* store Værk: *Husdjuren i nordisk Folketro* (Örebro 1925. 456 S.), hvor der i en Række Kapitler er sammenstillet alt det Stof, der findes optegnet om Husdyrene i Folketroen i alle nordiske Lande. Hvert Afsnit er ordnet efter Nation: Sverig, Norge, Danmark, Finland og Island — og ved den gennemførte Overskuelighed i Fremstillingen, der præger Bogen, er det meget let at orientere sig indenfor både Lande og Emner. Her findes fyldige Oplysninger om Husdyrenes almindelige Bevarelse og Pasning og hvorledes man kunde værne dem mod Troldtøj; endvidere om Kreaturpasningen ved fælles Byhyrde; en Fortegnelse over Husdyrenes Forhold til Årets Dage (i dette Kalendarium får man et dybtgående Indtryk af Helgenernes og deres Dages Betydning for den almindelige Agerdyrker); Lykke og Ulykke med Kreaturerne; Værn mod Hekseri og andet Ondskab; Kreaturhandel og Slagtebrug. Desuden findes for første Gang i Heurgrens Bog en udførlig Fortegnelse over trykt

og utrykt Literatur om Husdyrene i nordisk Folketro. Heurgrens Værk vil i Fremtiden blive en meget benyttet Håndbog indenfor sit Emne og supplerer fortræffeligt Feilbergs Ordbog (jfr. *J. W. S. Johnssons* Anmeldelse i *Danske Studier* 1925, 178 f.).

Fra *Sønderjylland* er også flere Bidrag at nævne vedrørende Folkeminder og Folkekultur. Det har således vist sig, at *Sønderjydske Maanedsskrift* samler flest Folkeminder af alle Danmarks Årbøger og Blade. Alene »Samleren« er al Anerkendelse værd, men desforuden bringer *Månedsskriftet* også større Bidrag, således *H. Lausten Thomsens* Artikelrække om *Himmelbreve*, *Cl. Eskildsens* Undersøgelse over de sønderjyske *Tælleremser*, hvis Slægtskab med fremmede Landes Remser ved Fremlægning af hjemligt og fremmed Stof klart bevises, *H. J. Helms* *Fra den vestslesvigske Vækkelse i det 18. Århundrede*, *E. Den kloge Kone i Slogs Herred* o. s. v.. *Sønderjydske Årbøger* indeholder Bidrag fra den nyere Tid vedrørende finansielle og nationale Forhold, derimellem *Holger Hjelholts* vægtige Afhandling om *Pastor Chr. Christiansen i Medelby*, men af Folkeminder kun en Artikel om *Sønderjyllands Helligkilder* (suppleret i »Hejmdal« 20. Maj 1926). Bidrag til Oplysning om sønderjysk Digtning gives i *Niels Jepsens* smukke Bog: *N. J. K. Thornums Liv og Skrifter* (Gyldendal) [jfr. *Fyns Venstreblad* 29.—30. Oktbr. 1925], hvori Forf. med nænsom Pietet rejser den næsten glemte sønderjyske Lærer og Salmedigter et smukt Æresminde. Foruden en fortrinlig Indledning, hvori fremdrages Sider af sønderjysk Folkeliv, findes et Udvalg af Thornums Salmer. — Den kendte sønderjyske Måldigter *Martin N. Hansen* giver i en lille Bog: *Dansk Digtning i Nordlesvig efter 1864* (Åbenrå 1925. 80 S.) en smuk og forstående literaturhistorisk Oversigt over sønderjysk Digtning efter 1864, en Digtning, der i Ordets bedste Betydning er *folkelig* Digtning, idet det ikke er »professionelle« Digtere, der har skabt denne Del af dansk Digtning. Hansens Bog supplerer godt *Marius Kristensens* og *Carl S. Petersens Sønderjydske Digte på Folkesproget* (1920). Man må oprigtig håbe, at det må lykkes *Martin N. Hansen* at få fuldført det Arbejde med sønderjysk Digtning, han her har påbegyndt.

I *Tønder-Bogen* (Det tredje danske Hjemstavnskursus ved *H. Lausten Thomsen*) [Tønder 1926. 159 S.] gives en Række korte Oversigter over Tønderregens Natur og Historie, således om Folkeminder af *H. Lausten Thomsen*, Stormfloder af *A. Malling* og *M. H. Nielsen*, Folkemål af *Marius Kristensen*, Kniplingsindustrien af *Elna Mygdal*, Bygningsskik af *Chr. Axel Jensen* o. s. v., — alt i alt en fortræffelig Bog, der blot mangler et Register.

Om *Landsbyforhold* i Fællesskabets Tid giver Vider og Vedtægters Ud giver, *Poul Bjerger*, i Dansk Udsyn 1925, en populær Oversigt. Det er lærerigt at sammenligne Poul Bjerges Afhandling med *Svend Aakjærs* om samme Emne i samme Tidsskrift 1923.

I *Otto Smiths* fortræffelige Arbejde: *Bornholmske Sogneilder* (Bornh. Saml. XVI, 1925) meddeles på Grundlag af dybtgående Studier en Række Enkeltheder om bornholmske Gildehuse, Gildesbo, hvad Gilderne ejede o. s. v.. I et Tillæg er udgivet fire Gildeskråer, som ikke har været offentliggjorte før. Forf. kommer til det Resultat, at Landsbyernes Gildeskråer oprindeligt har været ganske som Byernes.

Fra andre Egne er også fremdraget enkelte ukendte Vider, således en Byvide fra Eltang ved *J. J. Ravn* (Vejle Årb. 1926), En gammel Landsbylov fra No og Ølstrup (Hardss. Årb. 1925), og i *C. Klitgaards* store Værk om *Hjørring I—II* (1925—26, 71 f.) omtales de tabte Vide- og Vedtægtsbreve vedrørende denne By. I Ztschr. d. Gs. SHGes. (Kiel 1924) Bd. 54 har *Hans P. Carstensen* fremdraget Byvider fra Mellemslesvig og benyttet dem i sine dybtgående Studier over mellemslesvigsk Bondehistorie.

Også *Håndværkerskikke* og *-vedtægter* er blevet Genstand for Undersøgelse, idet *Hans Heeland* på eget Forlag har udsendt et smukt illustreret, populært Arbejde: *Skomageriets og Skotøjs-handelens Historie i Danmark* (156 S.), hvori der meddeles en Fylde af Oplysninger om gamle Lavsforhold, om Svende og Drengene indtil 1800, Landsbyskomagere og fri Markeder, Skomageriet på Landet, Mands Minde 1880—1900 og meget mere, foruden Skomageriets historiske Udvikling fra Oldtid til Nutid.

Af Undersøgelser af mere speciel Art enkelte Emner af Almuelevet vedrørende kan nævnes *Chr. Heilskovs Blade af en gammel Landevejskros Historie* (Kbhvns. Årb. 1925), hvor Forf. giver en udførlig historisk Redegørelse af Roskilde Kros Historie, der kan føres tilbage til Slutningen af Middelalderen. Heilskov følger dens Skæbne til Nutiden og viser igennem sin Afhandling, hvormeget Kulturhistorikerne kan hente ved »Kro-studier«. — Som sædvanlig fortæller *Dirch Jansen* om Folkelivet i Hollænderbyen på Amager, denne Gang er det en rigt illustreret Skildring af *Fastelavnen* Jansen offentliggør i Kbhvns. Årb. 1925. Et lignende Bidrag: *Ringridning og Fastelavnssridt i gamle Dage i Gaverlund*, Vejleegnen, meddeles af *Peter Petersen* i Vejle Årb. 1925. — *Jeppe Aakjær* har atter i År skrevet Hovedparten af *Skivebogen* (1925), hvori han fortæller om Trevad gamle Mølle, om Brårup, om den gamle Præst Niels Glud i Jebjærg, om Thingsteder i Fjends Herred, om Kjæltringer o. s. v., alt fortalt på en såre festlig Måde; hyppigt bliver Aakjærs historiske Betragtninger

til henførende Poesi, således den følte og poetiske Slutningskarakteristik om den gamle Præst i Jebjærg. — Mere prosaisk fortæller *F. Hjort* om gammeldags *Lønninger* for Landbrugsarbejder (Odense Årb. 1925) og *Hanelius* om *Pramfarten* på Gudenå (Århus Årb. 1926), en Færdselsforbindelse, der nu er afløst af Jærnbaner og Rutebiler. Særdeles nøgterne er Hannæsbonden, Chr. Jørgensens (Arup) Regnskaber (Thisted Årb. 1925), førte fra 1826—1874, men denne Regnskabsføren giver det allerbedste Indtryk af økonomiske Forhold på Bøndergårdene forhen.

Havearkitekt *Johannes Tholle* har fortsat sine Studier over gamle *Bondehavers Udviklingshistorie* og har offentliggjort en større, rigt illustreret Afhandling i Århus Årb. 1926 om Havebrug i Jylland i gamle Dage særlig i Århus Amt; endvidere smukt illustrerede Afhandlinger om *Bondehavens Stilduikling* (Havekunst 1925), *Kirkegårdens Udvikling* (Havekunst, »Kirkegårdsnummer« 1925), *Historisk-Botaniske Haver i Danmark* (Havekunst 1925), *Byernes offentlige Haveanlæg* (Gads d. Mag. 1926), *Herregårdshaver* (Arkitekten 1926), talrige Artikler i Pressen, især i »København« o. s. v.; alt stiler det sikkert hen imod et større Værk om vore Haver, som den specielt-kyndige Forfatter sikkert vil kunne skrive som ingen anden.

Om *Fortidens Jærnuinding* på *Fyn* er det lykkedes Lærer *H. Chr. Frydendahl* i Krarup at finde ca. 20 Slaggeforekomster, hvilke han har beskrevet udførligt i Fyns Tidende 3. og 10. Jan. 1926 (jfr. Fyns Venstreblad 6. Jan. 1926). Ved et rent Tilfælde kom Frydendahl på Sporet efter Jærnslogger i Sydbyn (jfr. Fyns Venstreblad 4. Septbr. 1925) og ved at komme i Forbindelse med Forfatteren til *Jærnproduktionen i Jylland* (1924), Dr. *Niels Nielsen*, blev det konstateret, at der er udvundet Jærn af Myremalm på Fyn såvel som i Jylland.

Vedrørende *Myter, Folketro og Sagn* er der forskellige Bidrag at nævne foruden hvad der findes i de allerede anførte Værker. Således har *Gudmund Schütte* i *Hedenskab i Danmark* (Aschehoug 1925. 46 S. III.) givet et kort, populært Uddrag af sin i 1919 udkomne store Bog *Hjemligt Hedenskab*. Nærværende lille Bog har Bud til de videste Kredse, idet Schütte her i korte Rids giver Resultaterne af egne og andres Undersøgelser over den *danske Hedenskab*, som har levet i Folkesjælens dybeste Undergrund gennem de skiftende Tider til vore Dage. Forf.'s Tendens er denne rigtige, at påvise Hedenskabets Livskraftighed trods Sædskifte og Reformation. I Tråd hermed er Schüttes Afhandling: *Sagnet om Soen og den sunkne Gaard* (Danske Studier 1925), hvor Forf., ud fra en Række væsentligt i nyeste Tid optegnede Stedsagn om Gudsbespottelse, vil påvise Steder for Oldtids

Gudsdyrkelse i Danmark. Lignende Hensigt har også *H. Bisgaard* med sin Afhandling »Øjet«, *En Helligdom for Frey* (Odense Årb. 1925), hvor der udfra samme Sagntype som hos Schütte søges påvist et Kultsted for Frey. Hr. Bisgaards Konklusioner er ligeså dristige som Schüttes — om ikke dristigere. — I Skivebogen 1925 opererer G. Schütte med en stor Mængde stedlige Sagn fra Salling og Fur (»Sallingsk og furlandsk Hedenskab«), om Bjærgfolk, Natravnen, Mooren (jysk Biform af Mare), Hakkelsemanden som Bondegårdsvætte o. m. m.. Til Hakkelsemanden har Schütte en interessant Tolkning, idet han mener den er identisk med den nordvesttyske Frugtbarhedsdæmon Hackel Mai eller Herkel Mai. Schüttes Afhandling viser tilfulde, at der endnu kan være en Del at hente af Værdi i Landsbygderne af gammelt Hedenskab, hvilket *P. Christensens* Afhandling: *Bidrag til Belysning af Folketroen i Sognene omkring Hjøring* (Vendss. Årb. 1925) yderligere bekræfter. Her er nemlig samlet en Række fortræffelige Enkeltheder fra Nutids Folketro om Sygdomme hos Menneskene, Held og Varsler, Høns og Æg, Smørkærning o. s. v. — Fra *Venø* i Limfjorden er også meddelt Folketro (Hardss. Årb. 1925) af *M. S. J. Sønderriis*, nemlig det kendte Sagn om Heksen, der har omskabt sig til en Hare, der kun kan skydes med en Sølvknap. Folketro om Hekse og Trolddom fra ældre Tid, 1641, 1671—72 findes at læse i *Præstø* Årb. 1925, 137 ff. og i *Odense* Årb. 1925, 533 ff. Sagn af forskellig Art fra *Ballerup* er meddelte af *Axel H. Pedersen* i *Kbhvns.* Årb. 1925, hvis nøjagtige Oplysninger om Hjemmelmænd og Kilder man i høj Grad må påskønne. I *Dansk Udsyn* 1925 findes min Afhandling om *Johannes V. Jensen* og *Bonden*, hvori er søgt påvist Forudsættningerne for flere af *Johs. V. Jensens* Himmerlandshistorier, Tordenkalven, Hede Vogn o. fl., hvorved der er fremdraget en Del sagnhistoriske Oplysninger om disse Originaler, ligesåvel som der i nævnte Afhandling gives almindelige Bidrag til Forståelsen af *Johs. V. J.s* Forhold til Barndomsegnen.

Af *Axel Olriks* efterladte Afhandlinger har *Hans Ellekilde* udgivet flere, således *Odins Ridt* (D. St. 1925), en ufuldendt Afhandling, skrevet i Anledning af *Reidar Christiansens* Disputat om Merseburgerformlen i 1915; *Skjaldemjøden* (Edda 1925), hvori Olrik udfra et antropologisk Synspunkt forklarer en nordisk Myte; *Nordens Guder* (Højskolebladet 9. Oktbr., 23. Oktbr., 6. Novbr. 1925), efterladt Opskrift til et Foredrag på Ågård Højskole 1913; *Et demkratisk Element i dansk Åndsliv* (D. St. 1925),

¹⁾ *Hans Ellekilde* har i »Skånsk Bondeliv« 1924 skrevet en Karakteristik af C. W. v. Sydow og hans folkloristiske Arbejder.

hvor Olrik i et populært Foredrag, holdt i Studentersamfundet 5. Oktbr. 1895, omtaler det folkeligt-jævne, der findes i vore Folkeviser. H. Ellekilde har forsynet Afhandlingerne med fortræffelige Noter¹).

På Martins Forlag er påbegyndt Udgivelsen af et større Udvalg af danske Folkeviser, hvis første Del *Fra Riddersal og Borgestue* (252 S.) indeholder Legende-, Trylle-, Kæmpe- og Skæmteviser. Udgiveren, H. Grüner Nielsen, har i en ypperlig Hovedindledning fortalt om Folkevisernes Historie, og i mindre Indledninger til hver Visegruppe har han forklaret de enkelte Visers Indhold. Endvidere er der Ordforklaringer og en Literaturliste bag i Bogen. — *Hans Aage Påludan* har behandlet Visen om *Torbens Datter*, DgF. Nr. 288 (D. St. 1925), hvor der udfra en Del fremmede, især spanske, Analogier søges påvist, at den, der gjorde en Mø [o: Torbens Datter] faderløs, selv måtte erstatte hende Tabet ved at gifte sig med hende). — I D. St. 1925 har samme Forfatter meddelt *Nye Bidrag til Skræddernes Saga*, og fremkommer der med en Del morsomme Eksempler på Skrædderne i Folkets Tale og Digtning, og supplerer herved på en festlig Måde Feilbergs berømte Afhandling om Skrædderne i Dania I (1890), 165 ff.

Et ejendommeligt Bidrag om den danske Middelalders Kvaddans har den ihærdige Genopliver af vore middelalderlige Skuespil, *Knud Kannik*, meddelt i D. St. 1925, 84 ff. Udfra det kendte Kalkmaleri fra Ørslev Kirke i V. Flakkebjerg H. og Kendskab til færøsk Dans og den vestjyske Tospring har Knud Kannik med stor Sindrighed søgt at forklare og rekonstruere den danske Middelalders Kvaddans.

Af *Danske Folkebøger*, udgivne af J. P. Jacobsen †, Jørgen Olrik og R. Paulli er sjette Bind (521 S.) udkommet i 1925 (der er udk. 9 Bd. ialt), indeholdende Flores og Blanseflor, Persenober og Konstantianobis og Dværgekongen Lavrin, udg. af J. Olrik samt Bibliografi ved R. Paulli. Danske Folkebøger er en sjælden værdifuld Forøgelse af vore videnskabelige Udgaver af gammel folkelig Literatur. De udførlige Indledninger til hver Folkebog hører til det allerbedste, vi har herhjemme af Undersøgelser vedrørende den internationale Almue-literatur, der har verseret rundt i Europa, og som også herhjemme var den jævne Befolknings »Skatkiste«. Det danske Sprog- og Litteraturselskabs Udgave af Folkebøgerne er fint udstyret og er foruden Indledningerne forsynet med Tekstkritik og Kommentar, Håndskriftsbeskrivelse og Bibliografi.

Af danske Forskere, der i det forløbne År har skrevet i udenlandske Tidsskrifter om folkløriske Emner, skal nævnes F. Ohrt, der i *Hessischen Blättern f. Volkskunde* XXIV (1926), 38 ff.

i en Afhandling: *Namenversteck in zwei alten Segensformeln* med Opbydelse af stor Skarpsindighed fortolker et Par Løn-ord, i *F. F. Communications* Nr. 65 (1926) undersøger han i en Afhandling: *The Spark in the Water* en gammel kristelig Legende og dens Forbindelse med en finsk magisk Sang.

I *F. F. Communications* Nr. 59 (1925) har Prof. *Arthur Christensen* i *Motif et Thème* givet en Plan til en Motivordbog over Folkeeventyr, Legender og Fabler; et Arbejde, hvis Idé sikkert i Fremtiden vil blive brugt af Forskere, der har Samlinger af Motiver fra de mange Landes forskellige Eventyr, Legender og Fabler.

Og endelig skal nævnes, at *Martin P:n Nilsson* i *Folkminnestudier* tilegnede *Hilding Celander* (Göteborg 1926) i en Afhandling: *Midsommar* behandler Spørgsmålet om Midsommerildens Forhold til Forårsilden. Nilssons Resultat er dette, at Midsommerilden er *Lån* fra Blusbrændingen om Foråret ved Majdagstide (Valborgblus). Ved Forårstide holdtes forhen de meget udviklede Fester med Pyntning af Majtræet, Ride Sommer i By m. m. (et Spørgsmål, som *C. W. v. Sydow* i samme Festskrift i en Afhandling: *Majträd och lyckoträd* behandler), som for Danmarks Vedkommende har været iliveholdt længst i Østjylland (Egnen mellem Århus og Hobro og Djursland). I Følge en Notits hos Olaus Magni kan man slutte, at Midsommerilden har været almindelig kendt i Sverig ret langt tilbage i Tiden, og hos Østsvenskerne er den ganske almindelig. Det er velkendt, at Majfesten i Slutningen af Middelalderen fejredes med megen Pragt i Hansestæderne og i Danmark, og denne Fest har indvirket på Majfesterne i de skånske Landsbygder; men 1. Maj var for tidlig at holde Fest på under åben Himmel, og der findes da også Beretninger, der tyder på, at Majfesten af klimatiske Grunde ret hurtigt flyttedes over til Midsommerfesten. En Del af de særlige Fester med Majgreve og Majbrud o. s. v. nævnes også som udførte ved Midsommerfesten o. 1775 i Bara Herred, og endnu findes lignende Festligheder i Albo Herred i det østlige Skåne. Årsagen til Flytningen af Festen fra Maj til Midsommer var, som nævnt, Klimaet og en Grund til, nemlig Arbejdshensyn. Maj er en travl Måned for Agerdyrkeren, medens Juni var den Måned, hvori der forhen var mindst Arbejde at udføre, det var Tiden mellem Sæd og Høst. Det nærmere Tidspunkt for Festens Fastlæggelse beroede på de kirkelige Kalenderes Festsdage. Her var kun to Festsdage at vælge imellem, Pinse og Johannes Døbers Dag, »St. Hans«. Pinsen har draget enkelte Festligheder til sig, i Danmark således Hyrdedrengenes Pinsefest i Nord-, Øst- og Vestjylland (se min Bog: *Hyrdedrenge og Hyrdeliv* 1926, Afsnit »Hyrde-

fester») og Blusbrænding i det nordlige Vestjylland Syd for Limfjorden; men ellers blev Midsommerfesten ved St. Hans (23.—24. Juni) en stor og smuk Fest for Folket i de nordiske Lande. En kort Redegørelse for, hvad man foretog sig i Danmark ved Midsommerfesten (med udførlige Henvisninger), er givet i min Bog: Danmarks Helligkilder 1926, Afsnit »Besøgstider«. — I det ovenstående er givet et kort Referat af Martin P:n Nilssons Afhandling, og det synes mig, at hans Resultat om Festflytningen fra Maj til Juni er støttet af så mange Beviser, at man nærmest føler sig overtydet om dets Rigtighed. At der i visse danske Egne dog stadigvæk til vor Tid har været fejret Forårsfest på Bekostning af Midsommerfesten, må sikkert bero på en tilfældig Udvælgelse.

Kbhvn., 10. Septbr. 1926.

August F. Schmidt.

J. Winther: Lindø. En Boplads fra Danmarks yngre Stenalder. Rudkøbing 1926.

Der findes i dette land en række privatfolk, der giver sig af med den praktiske arkæologi, en række amatører, som dreven af en levende interesse for Danmarks forhistorie udgraver eller lader udgrave vore oldtidsmindesmærker i den tro, at de hermed fremmer vor viden om vor oldtid. Dette er ingenlunde altid tilfældet. Der haves desværre eksempler på, at disse gravninger er til mere skade end gavn.

Der gives dog også en række interesserede, hvem den arkæologiske videnskab skylder megen tak og blandt disse indtager købmand Winther i Rudkøbing en særdeles fremragende plads. Med megen bekostning har købmand Winther fornylig udsendt første del af en publikation af en af sine interessante Lindøgravninger, et smukt og stateligt værk, som vil være til stor nytte for arkæologen.

Hr. Winther foretager sine udgravninger, på hvilke han for-tjenstfuldt har ofret betydelige midler, på en fuldtud betryggende måde, efter den metode, som anvendes af Nationalmuseet, og som skaber sikkerhed for, at intet af betydning går tabt. Man har indtrykket af, at intet undgår hans blik, og han meddeler sine iagttagelser med en samvittighedsfuldhed, der undertiden kan grænse til pedanteri, som når det på s. 24 nævnes om den lille runde grube i felt M 9, at væggene mod S. og SØ. er stejle, men jævnt rundende mod NV., en detail, som er uden interesse. På den anden side mangler i teksten en redegørelse for den lervæg, som findes på planchen i felt M 6 og dens mærkelige bratte afslutning mod felt L 6, der jo er undersøgt som de øvrige felter.